

Verksamhetsberättelse för Filipstads Familjecentral 2021

Bild: Brädan med knutarna symboliserar samverkan mellan de fyra olika verksamheterna inom familjecentralen. Brädan är 200 år gammal, texten är skriven på skifferstenar och ringen som håller knutarna samman är en smidesring som smeden Staffan Lundahl tillverkat.

Ett samarbete mellan Filipstads kommun och Region Värmland

Innehåll

Verksamhetsberättelse för Filipstads Familjecentral 2021	1
Familjecentralens läge:	3
Ingående verksamheter och bemanning:	3
Möten:	3
Familjecentralernas mål enligt samverkansavtalet:	4
Planering och fortbildning:	4
Föräldrautbildning:	4
Kurs i Spädbarnsmassage:	4
Verksamhetsbeskrivning:	5
Barnmorskemottagningen (BMM):	5
Ungdomsmottagningen (UM):	5
Barnvårdscentralen (BVC):	6
Förebyggande och stöd (FoS):	7
Öppna förskolan (ÖF):	9
Extern samverkan:	10
Marknadsföring om Familjecentralen:	10
Samverkansavtal:	10
Föreningen för familjecentralernas främjande:	10

Familjecentralens läge:

Familjecentralen ligger i samma byggnad som Vårdcentralen Filipstad.
Adressen är Vikhyttgatan 14, 682 27 Filipstad.
Befolkningsmängden i Filipstads kommun den 1 januari 2021 var 10 499.

Ingående verksamheter och bemanning:

Barnmorskemottagningen (BMM) Barnavårdscentralen (BVC) Förebyggande och Stöd (FoS) och Öppna Förskolan (ÖF) ligger i nära anslutning till varandra.

På **BMM** arbetade Barnmorskor: Eva-Lena Norder (80%) fram till 31 januari. Ulrika Viker (80%), Linnea Heister-Rosvold (70%), Maria Wahlström (60%) fram till 31 oktober därefter (70%) och Kristin Brattström Edgren (100%)

På **BVC** arbetade Distriktssköterskor: Lena Eriksson (100 %), Astrid Ekeberg (90%), Diana Engholm (100%), Anna Eriksson (100%).

På **FoS** arbetade: Familjecoach Karin Jonsson (100%), Socionom Sandra-Cathrine Rimbjer (100%) fram till 1 april, Socionom Linda Hultman (100%), från och med april -21 och Kurator Linda Sundman (100%) från och med augusti -21

På **ÖF** arbetade Förskollärare Annika Nilsson (100 %) som även är samordnare och Förskoleassistent Annelie Johansson (50%).

Möten:

Från januari till juni har vi haft möten varannan tisdag klockan 09.00-09.30. Från augusti till december har vi haft möte varje tisdag klockan 09.00-10.00 eftersom verksamheten har öppnat upp och mer planering behövs.

Vanligtvis har vi fyra planeringstillfällen per år där vi planerar/utvärderar vårt arbete och mål. Under 2021 har vi haft två tillfällen. Utifrån pågående pandemi har delar av verksamheten varit vilande.

Tidigare år har våra chefer deltagit fyra gånger/år vid våra husmöten. Under 2021 har detta inte varit möjligt.

Styrgruppen består av Catarina Grässjö, Enhetschef region Värmland och Annika Eriksson, Elevhälsochef Filipstads kommun. Familjecentralens samordnare Annika Nilsson, samt ytterligare representanter från arbetsgruppen. Under första halvåret deltog Socionomerna Sandra-Cathrine Rimbjer och Linda Hultman samt Distriktssköterska Diana Engholm. Under andra halvåret bestod styrgruppen av Catarina Grässjö, Annika Eriksson och Annika Nilsson.

Styrgruppen har möten fyra gånger per år.

Familjecentralernas mål enligt samverkansavtalet:

- Att erbjuda en nära mötesplats med professioner som samverkar.
- Att stärka det sociala nätverket runt barnen och deras föräldrar.
- Att stärka ett jämställt föräldraskap
- Att stimulera pappor att ta ut föräldraledighet.
- Att erbjuda lättillgängligt stöd och god service.
- Att vara ett kunskaps- och informationscentrum
- Att skapa arbetsformer där föräldrar och barn är delaktiga för att stärka och tillvarata föräldrarna som resurser.

Planering och fortbildning:

Gemensamma planeringsdagar:

- På grund av pandemin har vi inte haft någon planeringsdag.

Gemensamma fortbildningsdagar:

- Kurs för hela arbetslaget "Aktivt medarbetarskap" på Henniehammar, den 28 september.

Samverkan med andra:

- Ett samarbete har skett kring "Jämlik barnhälsa" mellan regionen och familjecentralen.
- Deltar i ett samverkans forum för "Barns bästa"
- Samverkar med Hälsokonsulenten

Föräldrautbildning:

Under 2021 har vår föräldrautbildning sett helt annorlunda ut än tidigare. Ingen verksamhet har bedrivits inne på öppna förskolan under januari-september. Vi har skapat grupper på Facebook där vi lagt ut information till våra föräldrar: Föräldrautbildning, Barn födda 2020, Barn födda 2021 samt Spädbarnsmassage. I gruppen Föräldrautbildning finns filmer och information om bland annat solprevention, Barn-HLR, barnsäkerhet, språkutvecklingen och barnsjukdomar. Grupperna barn födda 2020 och 2021 syftar till att skapa kontakter mellan föräldrarna. I gruppen Spädbarnsmassage visas alla strykningarna så föräldrar kan försöka själva

I november startade BVC en föräldragrupp för förstagångsföräldrar, via Teams. Gruppen erbjuds träffar digitalt en gång i månaden med ämnen som barnmat, språkutveckling, barnsäkerhet, att vara en familj, egenvård samt föräldrastrategier.

FoS håller på att utveckla föräldraskapsstödet "Växa i Värmland" till föräldrar och andra viktiga vuxna i Filipstads kommun. Föräldraskapsstödet har hållits vid två tillfällen och kommer fortsättningsvis hållas enligt restriktioner gällande covid.

Kurs i Spädbarnsmassage:

Fram till september månad hade vi enbart kurs via teams-länk. När vi började öppna upp vår verksamhet erbjöd vi föräldrar att välja att vara på plats eller delta via länk. Under året har vi haft nio kurser med

sammanlagt 30 deltagare. Det har varit lättare för båda föräldrarna att delta när vi haft digitala kurser. Vi har haft fem pappor som deltagit och sju familjer med svenska som andraspråk.

Spädbarnsmassage främjar anknytningen mellan förälder-barn. Många känner sig säkrare som förälder efter kursen.

Det finns en grupp på Facebook som heter Spädbarnsmassage, där alla strykningarna finns filmade. Vi kommer att fortsätta att erbjuda kurser där man kan delta via länk. En fördel då man kan delta även om man har förkylnings symtom.

Verksamhetsbeskrivning:

Barnmorskemottagningen (BMM):

Barnmorskemottagningen ansvarar för övervakning av normal graviditet. Vi följer ett regionalt basprogram för våra graviditetskontroller och erbjuder läkarbesök vid behov. Om någonting avviker under graviditeten remitteras patienten till gynekologisk mottagning, specialistmödravård eller ultraljudsmottagning. Vi har en läkare från Allmänmedicinska läkarmottagningen knuten till mottagningen.

I tidig graviditet bokas ett hälsosamtal med alla gravida för att informera om hälsosamma levnadsvanor och för att tidigt upptäcka riskfaktorer under graviditeten. Vi samarbetar med dietist, tobaksavvänjare, mödrahälsovårdsläkare och Friskvården i Värmland.

I mitten av graviditeten har vi ett EPDS-samtal (Edinburgh Postnatal Depression Scale) med alla gravida för att upptäcka de kvinnor som inte mår psykiskt bra under sin graviditet. Vi har möjlighet att erbjuda samtalsstöd via Familjecentralens kurator eller genom remiss till mödra-och barnhälsovårdens psykolog. Kvinnan blir även tillfrågad om våld i nära relationer.

Under senare delen av graviditeten är besöken tätare och behovsanpassade. Vi samarbetar med fysioterapeuter, diabetessjuksköterska, Victoriamottagningen för förlossningsrådsrådgivning samt BVC. Barnmorskorna arbetar kontinuerligt för att förbereda de gravida och deras partner inför förlossning och föräldraskap.

Föräldrautbildning i grupp har uteblivit under Coronapandemin och förlossningsförberedelsen har i stället föregått individuellt. Under 2021 skrevs 97 gravida in på BMM. Efter graviditeten erbjuds den som varit gravid eftervårdsbesök för uppföljning efter graviditet och förlossning.

På BMM erbjuds även rådgivning kring olika preventivmedel, förnyelse av recept samt insättning och uttag av spiraler och p-stavar. Barnmorskorna på BMM ansvarar för den gynekologiska cellprovtagningen som ingår i det nationella screeningprogrammet för livmoderhalscancer. Alla kvinnor i åldern 23–70 kallas regelbundet för detta.

BMM erbjuder provtagning för sexuellt överförbara infektioner samt behandling av klamydiainfektioner. Vid behov har vi samarbete med kommunens Öppna missbruksvård, Kvinnojour med flera.

Ungdomsmottagningen (UM):

UM tar emot ungdomar från 13–25 år. Här arbetar barnmorskor, kurator och läkare. Ungdomar kan boka tid för samtal kring olika preventivmedelsmetoder, funderingar kring kroppen, relationer, sexualitet, psykiskt mående samt provtagning för könssjukdomar, graviditet eller akut preventivmedel.

Vanligtvis bjuds årskurs 8 elever in till studiebesök till UM-mottagningen med syfte att de ska få veta vilka vi är och vad de kan få hjälp med. Utifrån rådande pandemi har dessa besök inte kunnat genomföras.

Barnvårdscentralen (BVC):

BVC arbetar hälsofrämjande genom att stödja föräldrarna i ett aktivt föräldraskap, upptäcka och förebygga psykisk, fysisk och social ohälsa. Vi träffar alla barn enligt nationella Barnhälsovårdsprogrammet.

Under 2021 föddes det 91 barn i Filipstads kommun som skevs in på BVC. Under året flyttade 39 barn in i kommunen och 33 barn flyttade ut.

26 barn med skyddad identitet var inskrivna på BVC under 2021, varav 6 barn har flyttat till annan kommun.

SKR projektet ”Ökad tillgänglighet inom barnhälsovården” vilket innebär utökade hembesök tillsammans med BMM, socialpedagog eller logoped, har avslutats.

Arbetsmodellen har upplevts som mycket positiv och trots avslutat projekt har vi bibehållit detta arbetssätt. Coronarestriktioner och tidsbrist har gjort att vi inte har kunnat fullfölja arbetssättet som vi önskat.

De utökade besöken innebär:

- Hälsar på blivande föräldrar i graviditetsvecka 35 på BMM
- Nyföddhets hembesök/mottagningsbesök BVC tillsammans med BMM
- 4 månader hembesök BVC tillsammans med socialpedagog
- 8 månader hembesök BVC tillsammans med socialpedagog
- 15 månader hembesök/mottagningsbesök BVC tillsammans med socialpedagog

När barnet är 8 veckor har vi ett EPDS samtal (Edinburgh Postnatal Depression Scale) med alla mödrar oavsett språk, om hur hon mår psykiskt efter förlossningen. Graviditet, förlossning och att bilda familj innebär en stor omställning i livet. Vid samma besök får även mamman en fråga om våld i nära relationer. Vi använder ett frågeformulär och utefter hur mor svarar har vi möjlighet att erbjuda samtalsstöd via mödra- och barnhälsovårdens psykolog.

Under 2021 har vi genomgått utbildning i föräldrasamtal för icke födande förälder. Detta samtal erbjuds när barnet är mellan 3–5 månader.

I vårt uppdrag som distriktssköterskor på barnvårdscentral möter vi föräldrar med olika problematik. Vi möter barn som far illa och gör enligt lag orosanmälningar. Samarbetet med Socialförvaltningen, Barn och Unga, Vuxengruppen och Socionom som jobbar med Våld i nära relationer har ökat markant det senaste året.

Barnfattigdomen i Filipstads kommun är stor och speglar sig tydligt i vårt arbete, något vi uppmärksammat både på hembesök samt vid besök på BVC. Behovet är stor på bland annat hygienartiklar, kläder, leksaker, barnvagnar, spjäsängar och skötbord och det är något vi förmedlar med hjälp av gåvor och insamlingar från givmilda Filipstadsbor.

Ett stort antal barnfamiljer flyttas runt i Sverige från olika kommuner. Många familjer flyttar till Filipstad, så kallad social dumpning. En del familjer bor här endast en kort tid, insatser som startats upp från både kommun och region avslutas lika snabbt när barnfamiljerna åter flyttar. Inom Filipstads kommun finns även ett privat företag som driver ett boende för familjer med skyddad identitet. De familjerna är oftast traumatiserade och behöver mycket stöd från oss på BVC. Tyvärr flyttar även dessa familjer från plats till plats och påbörjade insatser för barnen kan inte slutföras.

Vi samarbetar med Barnavårdscentraler över hela Sverige. Att eftersöka journaler och överrapportera familjer är ett mycket tidskrävande administrativt arbete.

Vi samarbetar med biblioteket i Filipstad och uppmuntrar föräldrar att läsa för sina barn. Vid 3 månader lämnas "Barnets första bok" som är en gåva från Filipstads kommun. Vid hembesöket 8 månader ges boken "Knacka på" och "Tittut" samt information om biblioteket. Vid 2 ½ år får barnet boken "Petter och hans fyra getter" och vid 5 år får barnen en bok från Filipstads kommun "Barnets andra Bok" och även en bok från Generation Pep, "Fiffiga kroppen" som vi använder vid hälsosamtalet.

Vi samarbetar även med folktandvården, lämnar ut tandborstar och tandkräm samt ger information på olika språk om kosthållning och tandvård.

2021 har varit ett annorlunda år på Familjecentralen på grund av Coronapandemin. Det har varit en förändrad tillgänglighet på Öppna förskolan. Barnavårdscentralens arbete har fortsatt trots pandemin och arbetsbelastningen har varit hög. Behov av information och stöd till föräldrar är det samma som innan Covid.

I och med pandemin har hygienrutiner skärpts. Vi har förvärvat oss om att alla som besökt barnavårdscentralen varit informerade om de restriktioner som folkhälsomyndigheten förmedlat. Lena Eriksson har gått Hygienutbildning under året och är nu Familjecentralens hygienombud.

Samtliga BVC-sköterskor har gått korta webbutbildningar angående sömn, barnmat, förstoppning och språket.

Under våren intervjuades samtliga BVC sköterskor av psykolog som gör en forskningsstudie om barns språkutveckling utifrån 2 ½-årsbesöket.

I slutet av 2021 startades föräldrautbildningen åter upp, fast digitalt.

Förebyggande och stöd (FoS):

Socionomerna inom förebyggande och stöd har haft flera arbetsuppgifter som alla vävts in i Familjecentralens arbete. Våra uppdrag kommer ofta från familjerna själva men de kan också bland annat komma från BVC, BMM och Socialtjänsten.

Socionomerna arbetsuppgifter har varit bland annat:

- att arbeta som kurator på familjecentralen. I rollen som kurator på familjecentralen bokas tider med enskilda föräldrar som vill få stöd och råd utifrån föräldrarollen och familjelivet
- att arbeta som kurator på ungdomsmottagningen. På ungdomsmottagningen erbjuds enskilda samtal med ungdomar och unga vuxna som behöver samtal och stöd utifrån livets olika skeenden
- Socionomerna skriver "de enkla faderskapen"

Socionomen har även medverkat vid:

- barnhälsoteam som sker via teams cirka 1 gång i månaden
- familjecentralens föräldrautbildning, där inriktningen är på det sociala samspelet i familjen
- Socionomen möter de blivande föräldrarna innan förlossningen samt föräldrar och barn efter förlossningen på nyföddhetsbesök på BVC
- Vid behov görs hembesök tillsammans med BVC
- Hjälper föräldrar i vardagen med ansökningar och kontakter med olika myndigheter. Vid behov har socionomerna varit med till sjukhus på olika besök
- Praktiskt stöd såsom scheman och dag- och tidsöversikt för barnen

Socionomerna har under hösten varit med i en pilotutbildning från Länsstyrelsen, "Växa i Värmland". Det är en långsiktig förebyggande insats som riktar sig till föräldrar och andra viktiga vuxna. Växa i Värmland består av tematräffar där vuxna får möjlighet att reflektera och diskutera med varandra utifrån aktuella teman.

Socionomerna har gått MI-utbildning och utbildningen fortsätter till våren. Har också gått utbildning kring fader- och föräldraskap. Från december skriver socionomerna de faderskapen där "föräldrarna är överens".

Socionomerna har varit med i "Barns bästa", en samverkansgrupp tillsammans med personal från öppna förskolan, BVC, Socialtjänsten, Folk tandvården, Fritidsbanken och Första Linjen. Samverkansgruppen fokuserar på barnens rätt till en positiv framtid, kunskap, trygg uppväxt och utveckling. Genom vår samverkan har vi kunnat identifiera vilka brister/problem som vi upplever hindrar barns utveckling och möjligheter till en trygg uppväxt och framtid.

Vi har under hösten haft extern handledning på Teams, tillsammans med några andra kommuner i Värmland.

Under hösten provade vi att ha en råd- och stödtelefonid på onsdagar men tyvärr var det inte många som nyttjade detta. Vi har lagt det på is ett tag för att fundera på hur vi eventuellt kan marknadsföra oss på ett bredare plan.

Under året har vi också haft samverkan med många olika myndigheter och andra aktörer som exempelvis Julhjälpen i Filipstad, Molkoms folkhögskola och Svenska kyrkan.

Socionomerna har i perioder under året jobbat hemifrån utifrån restriktioner gällande coronapandemin. Under pandemin har de flesta hembesöken ställts in, men familjer som uttryckt stort behov av stöd har fått besök. Många samtal har skett fysiskt och då har vi följt rådande restriktioner och vi har även erbjudit och haft samtal via telefon eller teams.

Familjecoach:

Familjecoachen arbetar förebyggande med barn och unga, säkerställer att de får en trygg och meningsfull skolgång, vardag och fritid. Uppdraget riktar sig från förskola till årskurs 9.

Familjecoachen arbetar vägledande och stödjande till föräldrar. Fokus läggs på att göra vårdnadshavarna delaktiga i förändringsarbetet och ge dem verktyg för att själva kunna påverka sin familjesituation. Under pandemin vårterminen 2021 ställdes hembesöken in. Det har ändå gått att lösa digitalt, både telefon och Teams har använts. Vissa besök har gjorts utomhus. Flertalet föräldrar har själva tagit kontakt för att få stöd. Det har varit ökad mängd samtalsstöd under pandemin. Hösten 2021 togs restriktionerna kring hembesöken bort.

I uppdraget ingår att ha föräldrastödkursen KOMET, 1 träff per vecka på 2,5 timme i sammanlagt 11 veckor. KOMET står för KOMmunikationMETod, och syftet är att minska konflikterna med sina barn. Under våren hade vi två föräldragrupper digitalt via Teams. Under hösten 2021 startade ytterligare en föräldragrupp digitalt. Vi spred informationen kring kursen på Facebook, Infomentor, förskolor och även till föräldrar som varit inne på ÖF. Under hösten har vi varit med på flertalet föräldramöten och presenterat oss och KOMET. Familjecoach har haft "kollegial KOMET", och gått igenom kursen med medarbetarna på ÖF och FoS.

Under hösten 2021 utbildade sig familjecoach i tonårsKOMET i Skara. (Målgruppen är föräldrar till ungdomar 12–18 år.) Under tiden startades även en föräldragrupp upp på kvällstid. Vi körde denna på plats på familjecentralen.

KOMET har haft ett visst intresse under pandemin. Familjecentralen har aktivt spridit information runt om i kommunen och hoppas på mer intresse. Den digitala varianten har varit mer framgångsrik för vissa föräldrar.

Familjecoach deltog under våren i en samverkansgrupp för "Jämlig barnhälsa".

I augusti deltog familjecoach tillsammans med socionomerna i en pilotutbildning med andra kommuner via Länsstyrelsen, "Växa i Värmland". Denna innebar ett stöd för föräldrar och andra viktiga vuxna i form av diskussionsforum med olika teman, där föräldrar och viktiga vuxna får samlas och prata, knyta kontakter osv. Vi har genomfört en träff under hösten. Träffen gav ringar på vattnet, och skapade nya former för samverkan. Exempel på detta är ett behov av grupper för föräldrar med annat modersmål än svenska.

Under hösten 2021 påbörjades ett fördjupningsarbete kring elever med problematisk skolfrånvaro, då problemet växer och flertalet föräldrar sökt sig hit för stöd. Föreläsning och litteratur blev startskottet för ett möte för samverkan med skolorna, för att se hur kommunens arbete ska bli enhetligt.

Familjecoach och socionomerna startade en "råd-och stödtelefon" för föräldrar, två timmar i veckan, dit föräldrar kunde ringa för att rådgöra, fråga, bolla. Intresset var svalt.

Familjecoach har deltagit i samverkansgrupp "Barns bästa", med fokus på lika förutsättningar för alla barn. Vi har träffats flertalet gånger under hösten, diskuterat tillsammans med personal från förskolan, tandvården, socialtjänsten, om vad vi ser och vad vi tror behövs.

Under hösten deltog FoS i extern handledning med andra kommuner i Värmland (digitalt).

Familjecoach har under hösten 2021 gått MI-utbildning.

Under och efter pandemin har uppdraget naturligt ändrats en del. Från att ha arbetat mycket "praktiskt" ute i familjerna, har det blivit digitaliserat och mer fokus på samtal.

Öppna förskolan (ÖF):

Fram till september 2021 har öppna förskolan varit stängd. Vi har tagit emot föräldrar en och en som velat göra hand-fotavtryck. Vi har erbjudit sångstunder, sagostunder, Baby-café och spädbarnsmassage kurser via Teams.

I augusti startade vi med ute-lek på gården och barnvagnspromenader. Vi skrev handlingsplan som innebar bland annat att vi tog emot som mest åtta vuxna som anmält sig i förväg.

I september öppnade vi upp för verksamhet inomhus men med ett begränsat antal som anmälde sig i förväg.

Under november och december har besöken varit få. Detta beror på pandemin och RS-virus.

Under hösten har vi haft samarbete med Hälsokonsulenten. Vi bjöd in föräldrar till en träff där han informerade om nyttig kost och motion.

ÖF deltog i Filipstads kommuns Hälsovecka med rörelselekar för barn.

Pedagogerna på ÖF har genomgått flera föreläsningar och kurser via Teams. De har även varit delaktiga i kontaktnätet för Barns bästa.

Deltog i bokcirklar tillsammans med kuratorerna och familjecoachen, med böckerna: "5 gånger mer kärlek" av Martin Forster och "Barn som bråkar" av Bo Hejlskov Elvén och Tina Wiman.

Deltog i en genomgång av föräldrastöds materialet KOMET som Familjecoachen ansvarade för.

Extern samverkan:

Region Värmland:

- Barn- och ungdomspsykiatri
- Barn-och ungdomshabiliteringen
- Folktandvården
- Logoped
- Första linjen
- Barn- och ungdomsmottagningen
- Friskvården i Värmland

Filipstads kommun:

- Socialtjänsten
- Biblioteket
- Förskola och skola
- Fritidsbanken

Andra:

- Julhjälpen Filipstad
- Majblommekommittén
- Svenska kyrkan

Marknadsföring om Familjecentralen:

- En folder finns om Familjecentralen. Delas ut till alla nya föräldrar.
- Information skrivs på kommunens hemsida under Familjecentralen. Samordnaren ansvarar för det.
- Från 1177 går en länk till hemsidan.
- Familjecentralen finns på Facebook under namnet: Familjecentralen Filipstad. Aktuell information lämnas från alla avdelningar inom Familjecentralen.
- All ny personal och studenter på vårdcentralen får information om Familjecentralen av samordnaren.

Samverkansavtal:

Vårt samverkansavtal är under revidering.

Föreningen för familjecentralernas främjande:

Vår Familjecentral är medlem i FFFF, Föreningen för familjecentralernas främjande.